

Bijlage bij 230906 Verslag klankbordgroep piloottraject digitaal statiegeld

////////////////////////////////////
 Auteur: Piet De Baere/Anne D'Haese
 //////////////////////////////////////

1 Schriftelijke opmerkingen Recycling Netwerk**A. Some follow-up on Wednesday's discussions:**

- **Regarding return rates of other countries / projects.**
 - The **Bredene pilot project** (which took place over only a month in summer 2022 in the beach area of Bredene and has been restarted this summer) is a very good example that a 'classic system' can reach a return rate close to 80% (77% to be specific) in only one month of being started (see [here](#)).
 - **Legal flaws in the implementation of the Dutch system:** As mentioned by Marc Adams, it is true that the expansion of the Dutch system is at the moment not achieving the return rate it ought to. But that is - as we wrote in [this press release](#) - not linked to the type of system but rather the weak roll out of it. This is actually a point we can all learn from when designing a good system for Belgium. Our NGO has been warning on those legislative issues for almost two years (see [here](#)).
 - > The take-back obligation is here seen as essential to avoid issues like can be observed in the Netherlands. Besides, in spite of those 'weak' results in terms of return rates, the [impact of litter is already present](#) (and bigger than any measure attempted in Belgium so far ...).
 - The return rate of new systems show that a 'return-to-retail' model can lead to a very fast increase in return rates: [Slovakia](#) (start January 2022) or [Latvia](#) (start February 2022).
 - > If you would like to learn more about the Latvian system, there will actually be an (online) conference organized by Reloop and the [Latvian system](#) operators on the 25th September.
- **Remark regarding geolocalisation:** One element which was not addressed so much when mentioning the geolocalisation of return points is the social acceptability and desirability of such a measure. Although seemingly GDPR compliant, one could wonder whether it is acceptable (and if we want in Belgium) to expect consumers to agree with sharing their geolocation and to prevent them from redeeming their deposit if they don't. I guess the results of the pilots will tell us what users think of this.
- **Remark regarding point of activation of the QR-code:** During the last two pilots it is planned that activation would occur before the point of sale. I would like to point out (for the final evaluation)

that the risks of such a design choice need to be evaluated. Those have been discussed extensively by Resource Futures (see approach 3 of [this study](#) p20-21), in their study of the DDRS proposition for Wales. They assess this design choice as the most susceptible to fraud. Besides, if there is no request for retailers/distributors/HoReCa to activate the code, there is no means to know - before the attempt of the end-consumer to redeem his/her packaging to know whether the QR-code has already been deactivated and the money given back.

I am curious to know what are the planned work-arounds for those issues. For instance:

- Someone on the production line taking pictures of the QR-codes to redeem them
- Visitor of a supermarket who would take pictures of the codes to redeem them
- Intermediary (distributor, HoReCa) who would deactivate the code before selling the packaging to the (end) consumer

B. Feedback on documents: In orange are direct questions.

1. Resultatenrapport piloten gesloten omgeving: it would be interesting to have the final report to check what are the conclusions indicated there.

- Slide 23: there was a small comment "(*) Tijdens de KBC piloot was er de laatste week geen Cola zero (snelle roteerder) meer beschikbaar met unieke codering. Waarschijnlijk is de reële participatie hierdoor zelfs een onderschatting. Dit kan echter niet bevestigd worden omdat we geen data hebben per gescande individuele SKU's (product families)."

I do not see how this impacts the scan rate (as this is a ratio: lower sales would also naturally lead to lower scan). **Could you explain this?**

- Slide 26: "Het Slim Statiegeld model is bovendien volledig nieuw voor deze 1800 individuen. Je kan dus duidelijk spreken van 782 "early adopters" in deze fase. In dat geval is 43% participatie een zeer hoog cijfer."

As mentioned before, qualifying the participation (which is in fact a 'scan rate' and could lead to lower / higher actual return) of 43% of 'zeer hoog' is misleading. In July, the remark was made by Fost Plus that we could not draw conclusions on the 43% as the goal of the closed-environment pilots was to test the flow, not the participation. Given this fact, I think that it can also not be concluded that the participation is high. Please make sure this is corrected in the final report.

> **Could we get the literature mentioned on those slides?**

- Slide 30: in **both** the results of KBC and Corda, the percentage of drink packaging coming from within the project is 43% (= 57% of packaging coming out of the project). It seems to me (based on previous slides) that the rate in Corda isn't correct. **Could you confirm the rates?**
- Slide 60 (Conclusion): again, the conclusions made on this slide are going too far based on the scope of the project. Given the limited representativeness of the population and the fact that the survey has been essentially passed to users of the system. The three conclusions below seem a bit quick:

1. Digitaal statiegeld werkt motiverend, voor recyclage en tegen zwerfvuil
2. Recuperen van statiegeld op digitale manier werkt
3. Het gebruiksgemak: snel en eenvoudig in gebruik

2. Halfopen en open pilootprojecten

- As mentioned above, the fact that geolocation is being made compulsory risks **decreasing the participation rate**. It might be interesting to therefore set targets in terms of participation / scanning rate. **What would be considered a high/medium/low participation?** Of course, we are

talking about pilots, but it remains that we need to be able to assess whether we consider the results sufficient.

- Pre-print: Would it be possible to learn more about the "pre-print"? **How much time does it take to print the 5k-7k units with the unique code vs without at this stage?** Although we understand that that information might be confidential, we need to have an idea as to how the process goes. It is one thing to be able to technically print, but that is of course by no means representative of the actual feasibility of a printing at speed for a whole market.

3. Methodology OWS

- *Amount of monitorings*: Another set of monitoring of litter / bin content during but also after the pilot is necessary. Of course, this is time consuming and will lead to an increase in costs. However, without several monitoring, we won't be able to mitigate the impact of external factors (weather, time of the year and its impact on frequency, change in population present in the pilots). The monitoring after the pilot could be a very good point to compare with the monitoring before (logically the results before and after should be somewhat similar - otherwise we can infer that there are external factors at play).
- In the section "3.2 Zwerfvuil in straten in Wenduine", it is mentioned that "*Voor of na het project worden enkel blikjes en flesjes geteld en dus niet opgeraapt.*". I am wondering whether the fact of **not collecting** the cans and plastic bottles found in litter will not have an impact on the results if the cans and plastic bottles **are collected** during the pilots (there risks being leftover packaging from the pre-monitoring which might flaw the absolute number 'during' monitoring).

4. Survey

During the KBG meeting, we were asked to look at the survey of the closed-environment pilot. Although the questions are a good basis, they only concern the flow of the app (which is not what pilots 2 and 3 are looking at). Therefore some of the questions should be replaced by questions regarding:

- *The use of the homescanners*: e.g. how easy was it to use?
- *About the bins in the street*: cleanliness, ease of use, convenience etc.

Also, and as mentioned before, it is necessary to check why people do not participate. Without assessing this phenomenon, we risk missing out on a lot of valuable information on the **accessibility** (which is an essential element of pilots round 2 and 3). Therefore, suggestion would be to survey / interview people who:

- Downloaded the app but didn't use it
- Bought a drink packaging but didn't redeem it
- Bought a packaging in the Spar but didn't redeem their deposit

That can be: at the exit of Bobbejaanland, nearby public bins in Wenduine, at the exit of the Center Park ... At this stage of the pilots, we need to get clarity on the reason why people do not participate in the system. We do need more qualitative information on the pilots because, as seen Wednesday, quantitative results only have a limited value at this stage, given that they cannot be compared to anything. **Could we get sent an updated version of the survey?**

5. Opbouw evaluatierapport met evaluatiecriteria

Nothing to signal, feedback has been integrated.

2 Schriftelijke opmerkingen VVSG

Rapport Fost Plus

- Bij retourpercentage of participatiegraad is het belangrijk te vermelden of het gaat over aantal stuks of tonnage. Eigenlijk kan men de vergelijking moeilijk maken met andere landen of studies aangezien het bij de pilootprojecten gaat over het aantal gescande verpakkingen en niet het aantal selectief ingezamelde verpakkingen. Indien men eventueel een correctie toepast op basis van resultaten van de uitsorteringen, kan men dan wel een vergelijking maken.
- Participatiegraad vervangen door % scangraad (retour% ook niet echt correcte term aangezien er geen garantie is op effectieve retour/selectieve inzameling).
- Steekproeven op inhoud vuilnisbakken: over hoeveel kg ging dit tov totale inzameling? Belangrijk om te weten op welke manier we deze resultaten kunnen extrapoleren naar de totale materialenstroom. Is ook een belangrijk aandachtspunt naar de volgende pilootprojecten, er moeten voldoende steekproeven zijn om de resultaten te kunnen gebruiken bij het in kaart brengen van de gehele materialenstroom. Idealiter zou men alles moeten uitsorteren, pas dan kan je ook de resultaten vergelijken met retourgraad andere landen/projecten.
- Resultaten ivm peiling ervaringen, motivaties en bereidheid om deel te nemen aan digitaal systeem ook toevoegen aan resultaatrapport (nu enkel in bijlage)

Opmerkingen methodologie zwerfvuiltellingen

- Vraag is of men bij zo weinig metingen zo'n belangrijke conclusies kan trekken (bij Mooimakers sturen ze meestal aan op 3 nulmetingen). Hoe minder metingen, hoe groter de impact van externe factoren zoals slechte weersomstandigheden.
- Als er verschillen zijn tussen nul en effectmetingen zou het bureau ook duidelijk moeten aangeven of die al dan niet statistisch significant zijn (zodat ze niet onterecht positief of negatief worden voorgesteld).
- Vraag om ook bijplaatsingen apart te registreren (ook in nulmetingen). Een van de belangrijkste bezorgdheden van lokale besturen is dat extra vuilnisbakken voor meer bijplaatsingen zullen zorgen.

Feedback piloot halfopen en open omgeving

- geolocatie is nodig, anders kan iemand niet deelnemen aan systeem. Vraag is of iedereen bereid is dit te doen? Belangrijk om dit ook mee te bevragen.
- Belangrijk om ook de niet gebruikers te bevragen; waarom zijn deze consumenten niet gemotiveerd?
- Vragen over gebruik van applicatie zijn in deze piloot minder belangrijk vind ik, de vragen zouden vooral gefocust moeten zijn op deelname aan het systeem out of home en deelname thuis (zoals gebruik van thuis-scanners, tijdsbesteding, ...)
- Niet duidelijk of stopplaats openbaar vervoer ook deel uit maakt van de piloot of niet. Is een van de plaatsen waar er vaak drankverpakkingsafval vrij komt
- Suggestie om ook de gemeente, intercommunale, Center parcs en Bobbejaanland te bevragen bij dit pilootproject: hoe zijn hun ervaringen met het digitale systeem. Kunnen zij de extra tijdsbesteding en mankracht t.o.v. gewone afvalinzameling inschatten. Vinden zij het haalbaar om dit op lange termijn uit te rollen, wat waren de reacties bij burger/bezoekers achteraf, welke vragen kregen zij en aan welke frequentie? Ivm dat laatste is het nuttig om dit tijdens het project te registreren.

VVSG kaart ook het belang aan van een algemene bevraging. Aangezien de gebruikers in de pilootprojecten geen representatieve weergave is van de bevolking (we missen bv. toeristen van centrumsteden, 60 plussers, studenten, mindervaliden, ...) is het moeilijk om uitspraken te doen wat betreft participatiegraad. Zijn er studies die in kaart brengen wat de representatieve weergave is van consumenten van drankverpakkingen? Men begrijpt dat het niet makkelijk is een theoretisch systeem te gaan bevragen maar men kan de vragen zo formuleren dat het niet nodig is om de volledig kennis ervan te hebben, of bestaande gelijkaardige systemen te gebruiken als voorbeeld. Bijvoorbeeld op sommige events gebruikt men ook een digitaal systeem om de waarborg van herbruikbare bekert terug te krijgen. Misschien zijn er al reeds algemene bevragingen rond bereidheid van locatiedeling, app downloaden,... die interessant kunnen zijn.

3 Schriftelijke opmerkingen BBL

Vanuit BBL worden de de bezorgdheden en suggesties gemaakt door VVSG en Recycling Netwerk, gedeeld. Hoe zal uiteindelijk geëvalueerd worden hoe de impact op de netheid van het openbaar domein kan worden ingeschat? Wat met de issues rond inclusie?

4 Schriftelijke opmerkingen Testaankoop

Testaankoop sluit zich aan bij de opmerkingen die door Recycling Netwerk en VVSG werden gegeven ivm het rapport over Piloot 1, de methodologie van de zwerfvuultellingen en de voorstellingen van Piloot 2 en 3.

Zoals gezegd zullen de vragen die al gesteld zijn behouden worden, om eventuele vergelijkingen te kunnen doen. Dat is jammer omdat vele vragen niet meer relevant zijn en de survey dus alleen maar langer maken.

- Hoe gemotiveerd was u om de applicatie te gebruiken? Heeft u moeilijkheden ervaren bij het gebruiken van de applicatie? Hoe gebruiksvriendelijk vindt u de voorgesteld applicatie? Deze vragen zouden korter mogen, bvb geen extra Waarom wel / niet vraag.

Testaankoop vraagt om ook een vraag toe te voegen aan het begin: heeft u de app geïnstalleerd? En zij die dit niet hebben gedaan, krijgen dan de vraag waarom niet. De vragen over de app kunnen in deze flow achterwege gelaten worden, maar vragen als 'Heeft u de communicatie ontvangen en gelezen?' en 'Zou u bereid zijn een digitaal statiegeldsysteem te gebruiken in uw dagelijkse leven?' zijn uiteraard wel relevant.

Hier kan in Piloot 3 op worden ingepikt met een vervolgvraag: Hebt u een homescanner gebruikt? En daar kunnen dan wel extra vragen over worden gesteld naar analogie met de vragen over de app: hoe gebruiksvriendelijk is dit, hoe gemotiveerd was u, heeft u moeilijkheden ervaren?

Om deze mensen te bereiken, lijkt het me de moeite om op een aantal plaatsen in Bobbejaanland of Center Parcs mensen proactief aan te spreken en eventueel met hen mondeling de vragen te overlopen. Enkel zo krijgen we feedback van mensen die bewust niet deelnemen en in de toekomst, bij een eventuele implementatie van het digitaal statiegeldsysteem, benadeeld zullen zijn.